

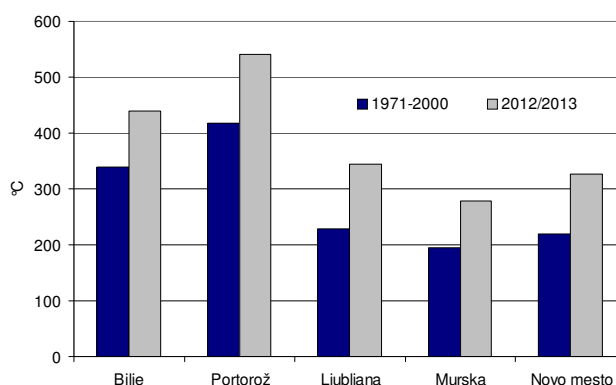
Mesečni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji za zimsko obdobje (od 1. oktobra do 31. marca) 1. – 31. december 2012

Ohladitev v prvi polovici decembra je marsikje v Sloveniji povzročila padec minimalnih temperatur pod $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ozimni posevki so bili tedaj pred zmrzovanjem varno zaščiteni s snežno odejo. Za prezimovanje rastlin je bila bolj neugodna druga polovica decembra, ko so previsoke temperature zraka, še posebno, če so bile previsoke tudi minimalne nočne temperature zraka, spet slabile odpornost rastlin za preživetje zimskih zmrzali brez poškodb.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Večji delež padavin je padlo v prvi polovici decembra, nekaj malega še v zadnji tretjini decembra. Mesečna vsota padavin je bila največja na Goriškem in v osrednji Sloveniji, kjer je padlo dobrih 100 mm, v hribovitih predelih ter na obalnem območju in na Dolenjskem od 60 do 80 mm, najmanj od 30 do 50 mm pa na osrednjem Štajerskem in na severovzhodu države. Decembra je količina padavin presegla povprečje le na Dolenjskem in v Posavju, drugod je bilo padavin 10 do 30% manj. V večjem delu Slovenije se je v začetku decembra močno ohladilo, temperature zraka so bile nekaj dni vsaj $8\text{ }^{\circ}\text{C}$ pod povprečjem. 7. decembra je pričelo snežiti, zapadlo je od 10 do 20 cm snega. Snežilo je tudi v Vipavski dolini, na Goriškem in celo na Obali. Močna burja je gradila visoke snežne zamete tudi na Krasu. Snežna odeja se je obdržala do sredine decembra, nato je otoplitev spet pognala temperature zraka več stopinj C nad povprečje. Ob koncu meseca je snežna odeja vztrajala le še v visokogorju. Poprečna mesečna temperatura zraka je bila v večjem delu osrednje Slovenije blizu ničle, v hribovitih predelih do $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$, oziroma do $5\text{ }^{\circ}\text{C}$ na obalnem področju in na Goriškem. Kljub hladnemu ekstremu v prvi polovici meseca in toplemu ekstremu v drugi polovici meseca je mesečno povprečje v večjem delu Slovenije ostalo blizu normale, nekoliko večja odstopanja so bila le v visokogorju.

KUMULATIVNE EFEKTIVNE TEMPERATURE ZRAKA ($> 5\text{ }^{\circ}\text{C}$) od 1. 10. do 31. 12. 2012 v primerjavi z dolgoletnim povprečjem

STANJE RASTLIN

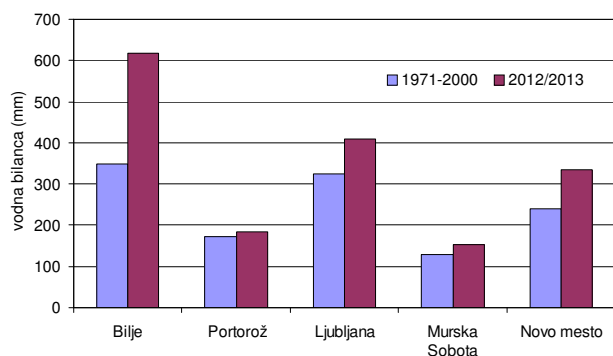
Decembra morajo rastline praviloma preživeti v globokem mirovanju oziroma dormanci. V tem obdobju rastlina ne raste ali pa je rast zelo upočasnjena. Pri drevesih traja od jeseni, ko odpade listje, pa do brstenja spomladi. Krajšanje dneva in padci temperature zraka v jesenskih mesecih vzpodbudijo rastline k tvorbi snovi, ki jim omogočajo preživetje zime. Tkiva, ki so nastala v času vegetacije otrdijo, pri trajnicah pa pričnejo propadati nadzemni deli. Hranilne snovi se iz nadzemnih delov prenesejo v podzemne dele.

Dormanca poteka v treh različnih fazah. Predormanco sproži skrajševanje dolžine dneva ter zniževanje temperatur. Prava dormanca (endodormanca) se običajno pojavi novembra ali decembra. Sledi obdobje ekodormance, kjer z daljšanjem dolžine dneva ter dvigovanjem temperature začne naraščati tudi koncentracija rastlinskih hormonov v rastlinah.

Kako rastline dejansko preživijo zimo, pa je v veliki meri odvisno od odpornosti rastlin na nizke temperature. To ni odvisno samo od obdobja z nizkimi temperaturami ampak še od številnih drugih dejavnikov, ki vplivajo na rastlino kot npr. vlaga v tleh, razmere rastišča, prehranjenost in zdravje rastline in odziva rastline nanje.

Vremenske razmere so v decembru padale iz ene skrajnosti v drugo. V sprva zelo hladnem obdobju so bili prezimni posevki pred nizkimi temperaturami zraka varni pod snežno odejo. V drugi polovici meseca za ta čas previsoke temperature zraka spet slabile odpornost rastlin. Neugodni so bili zlasti dnevi, ko so tudi minimalne oziroma nočne temperature zraka ostale nad ničlo. Nekajkrat so bile celo višje od $5\text{ }^{\circ}\text{C}$.

KUMULATIVNA VODNA BILANCA 1. 10. - 31. 12. 2012 v primerjavi z dolgoletnim povprečjem

Letna vsota akumulirane toplote nad temperaturnim pragom $5\text{ }^{\circ}\text{C}$ (od 1. januarja do 31. decembra 2012) je v osrednji Sloveniji za $600\text{ }^{\circ}\text{C}$ presegla dolgoletno povprečje (1971-2000).

TEMPERATURA IN STANJE TAL

Tla so bila večji del decembra vlažna in mokra. Temperatura tal v setveni globini (5 cm) v večjem delu Slovenije ni padla pod zmrzišče niti v obdobju, ko se je močno ohladilo, med 7. in 14. decembrom. Tla je pred zmrzovanjem zaščitila snežna odeja. Izjema so bila območja brez oziroma s tanko snežno odejo. Tako se je na Goriškem površinski sloj tal za dan ali dva ohladil za nekaj desetink stopinje pod $0\text{ }^{\circ}\text{C}$, podobno tudi v Pomurju in na Koroškem. Šele zadnje dni decembra, ko so se minimalne temperature zraka na izpostavljenih predelih spustile do $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$, je ponoči zamrznil in se čez dan odtalil le površinski sloj tal.